

AnletsBladet

NR 1

FEBRUARI 2021

Ordföranden har ordet

Till att börja med vill jag önska er alla en riktigt god fortsättning på 2021. Förhoppningsvis kan vi börja träffa varandra igen framåt sommaren. Tillsvidare håller vi dock fast vid de rutiner som vi arbetat efter under förra året.

Inga "vanliga" medlemsträffar är planerade ännu så länge. Däremot tror vi att vi ska ha möjlighet att ordna något digitalt möte. Vid det här laget har väl de flesta av oss provat på att mötas via Zoom eller någon annan mötesplattform.

Årsmötet har vi planerat att hålla digitalt via Zoom. Som bilaga finns det en beskrivning på hur det programmet fungerar. Vi håller tummarna för att riktigt många ska vilja delta. För att ge möjlighet att testa i lugn och ro har vi planerat in ett prova-på-möte veckan innan. Dessutom kan man vända sig till Mats Johansson eller Inger Feldhofer om man har ytterligare funderingar kring denna typ av möte.

Håll ögonen på vår hemsida. Där kommer vi att hålla er medlemmar informerade om vad som händer, bl.a. vårens släktforskartävling som presenteras på annan plats i Anletsbladet.

Carin

Kallelse till årsmöte 2021 den 27 mars kl. 13.00.

Vi fortsätter följa folkhälsomyndighetens rekommendationer och har beslutat att vi detta år håller årsmötet digitalt.

Vi kommer att använda oss av Zoom och som bilaga till Anletsbladet finns en beskrivning på vad som behövs för att kunna delta och hur Zoom fungerar. Förmodligen har många av er hunnit med att delta på något Zoom-möte under det gångna året och känner till hur det fungerar.

För dem som har tänkt vara med på årsmötet, håller vi lördagen den 20 mars kl. 13.00 ett prova-på-möte. Då testar vi att allt fungerar och provar också funktionen att rösta.

Alla handlingar till årsmötet kommer att finnas på vår hemsida 14 dagar före mötet.

Vår målsättning är att även detta år kunna ha ett trevligt föredrag i anslutning till årsmötet. Ännu har vi inte fått klart med detta men när vi har besked kommer det att annonseras på hemsidan.

Styrelsen

Julutmaningen 2020 - resultatet

Nu har vi det stora nöjet att meddela resultatet från vår julutmaning. Det var en klurig och svår nöt att knäcka och jag hoppas att det var många som försökte sig på den – även om ni inte skickade in något svar. Det enda sättet att förkovra sig i läsning av gammal text är ju att öva. I det här fallet får vi också ett svar och det finns tillgängligt på vår hemsida.

Antal tecken och därmed också poäng var 271 st. och så här gick det:

Eva Hellström	260
Anita Karlsson	258
Maud Sjöqvist	256
Monica Andersson	216
Jan Nordström	206
Ulla Larsson	138

Grattis Eva till medlemsavgiften för 2021. Även ett grattis till er andra som har kämpat väl.

Styrelsen

Ansv.utgivare: Carin Johansson, Fagerlidsvägen 3, 146 30 Tullinge. tel. 070-591 4288
Redaktion: Arne Mattsson, Björkvändan 6, 147 33 Tumba. Tel. 08-530 371 16
Monica Andersson, Storskiftesvägen 53, 145 60 Norsborg. tel. 070-628 9911
Carin Johansson, Fagerlidsvägen 3, 146 30 Tullinge. tel. 070-591 4288

Hemsida: www.botvid.org

Våra arrangemang sker i samarbete med

 **Studieförbundet
Vuxenskolan**

Hemsida: www.sv.se/sv/

FöreningsInfo

BOTVIDSBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningens adress

Botvidsbygdens Släktforskarförening
c/o Anita Karlsson, Grytstigen 80
147 52 Tumba. Tel. 08-530 33310,
mobiltfn. 070-3310916

Hemsida: www.botvid.org

Webbmaster: Mats Johansson, 072-7224817

Styrelsen (riktnr. 08)

Ordf. Carin Johansson, 070-5914288
V.ordf. Mats Johansson, 072-7224817
Sekr: Anita Karlsson, 08-530 33310
Kassör: Inger Feldhofer tel. 070-6257776
Ledamot: Charlotta Eskilson, 070-6677964
Ledamot: Monica Andersson, 070-6289911
Suppl. Arne Mattsson, 08-530 37116
Suppl. Barbro Ericsson, 070-5742681

AnletsBladet

Ansv.utg. Carin Johansson, 070-5914288
E-post: carin@medicalservice.se
Red. Arne Mattsson, tel. 08-530 37116
E-post: armatt@telia.com
Monica Andersson, 070-6289911
E-post: monica.andersson@storskiftet.se

Avgifter

Årsavgiften erläggs senast 1 mars.
Medlemsavgift 2021: 220:-
Famijemedlem: 70:-
Plusgiro: 419 06 23-1

Om du flyttar...

Anmäl din nya adress till:
Inger Feldhofer tel. 070-6257776
E-post: inger@feldhofer.se

Styrelsen informerar

Styrelsemöten

Vårens styrelsemöten kommer att hållas
onsdagarna den 17/2, 17/3, 27/3, 21/4
och 26/5.

Medlemsträffar

Läs mer under kalendarium på sid. 3.

AnletsBladet

söker medförfattare

Snart är det dags för nästa AnletsBlad och till dess behöver vi material. Artiklar, korta eller långa, smånotiser s.k "fynd" under forskningen m.m. Vässta pennan och skriv, tidningen är till för Dig!

Redaktörerna

Spådomar vid påsk

Den som vill veta vem som ska bli ens make eller maka, skall på påsklördagsmorgonen lägga en silverslant i skon under vänstra hälen och ställa sig på gödselhögen och vrida sig tre gånger motsols på vänstra hälen. Man går sedan ut på vägen, och den första person man möter, skall bli ens äkta hälft. (från Kronoby, Sv Finland).

Om påsknatten kan man få se sin blivande följeslagare genom livet, ifall man speglar sig i en brunn som ligger vid ett ställe där tre vägar möts. Man måste dock skåda ner i källan genom en ring som varit med om tre vigslar. (Pelot, Sv Finland).

Tvättar man sig sju gånger på fettisdagen får man se sin blivande man. (Larsmo, Sv Finland).

Man fyllde ett äggskal med salt och förtärde detta vid en källa som rann åt norr, en skärtorsdagsmorgon. Ens blivande kom då och gav en vatten. (Långasjö, Småland). □

Källa: boken *Folklig spådomskonst*, C.H. Tillhagen.

Kassören meddelar...

Nya medlemmar:

Sedan manusstoppet för AnletsBladet nr. 4/2020 har föreningen fått 1 ny medlem som hälsas hjärtligt välkommen.

Liza Douhan

Tullinge

Inbetalning av medlemsavgift...

Till detta AnletsBlad bifogas en påminnelse om inbetalning av innevarande års medlemsavgift. Avgiften insättes på Plusgirokonton 419 06 23-1.

Medlemsavgiften ska erläggas senast den 1 mars och glöm inte att fylla i namn och adress.

När ni betalt medlemsavgiften kommer medlemskortet att skickas till er med nästa AnletsBlad eller så lämnar vi det då ni besöker någon av våra medlemsträffar. □

Forskarrummet våren 2021

Vi fortsätter att hålla Forskarrummet öppet på samma sätt som under hösten.

1) Den som vill komma till ett forskarrum **måste anmäla sig i förväg** via mail till forskning@botvid.org. Helst dagen innan men dock **senast kl. 11 den aktuella dagen**.

2) Anmälan skall **innehålla ett telefonnummer** så att vi kan meddela om det sker någon förändring.

3) Den som har anmält sig **måste vänta på en bekräftelse** innan det är klart att komma.

4) Vi kan bara ta emot **4 stycken till varje träff**. Om det är många som anmäler sig till en eftermiddag delar vi upp tiden så att den begränsas till 2 timmar. Kvällstiden kan vi dock inte dela upp.

Givetvis gäller det som vanligt att man ska känna sig helt frisk och inte ha några förkylningssymtom för att kunna komma. Som vanligt gäller också att man ska tvätta händerna noggrant.

Aktuella datum eftermiddag kl. 13-17 är: 24/2, 10/3, 24/3, 14/4, 28/4, 19/5.

Kväll kl. 18-21 är: 3/3, 7/4, 5/5.

Jag önskar er alla en skön vår.

Carin

Akuten extra Plus ++

Även under våren 2021 kommer vi att fortsätta med Akuten extra Plus.

Om du tycker att det är alltför besvärligt att i text formulera din fråga till Akuten erbjuder vi dig ett möte med Mats via mötesplattformen Zoom. Skicka ett mail till akuten@botvid.org och berätta att du vill ha ett Zoom-möte så skickar Mats en länk till dig och bjuder in dig till ett möte vid en tidpunkt som passar er båda.

En nyhet är att vi via Akuten nu kan erbjuda hjälp med släktforskning på finska och i Finland.

Naturligtvis fungerar Akuten som vanligt också. □

Kamratcirklar

Styrelsen har tagit ett beslut om att vi ska erbjuda våra medlemmar några cirklar även i vår i följande ämnen:

Släktforska	grundkurs
DNA	nybörjarcirkel – för dig som nyligen topsat dig och fått ditt resultat från FamilyTreeDNA
Soldatforskning	hur man kan hitta sina soldater i släkten
Förutsättningarna är:	endast friska och symtomfria deltagare max 4 deltagare/cirkel

Naturligtvis följer vi Folkhälsomyndighetens rekommendationer så ändringar kan ske snabbt.

Vi kommer även att kunna erbjuda de här cirkelarna digitalt.

Om du blir intresserad av någon/några cirklar anmäl dig då till cirkel@botvid.org

Vi startar en cirkel när det finns tillräckligt många anmälningar till den.

Cirkelledaren hör av sig till dig med datum och tider.

Är du en sann släktforskare?

- Vidbrättad hatt för att skydda dig mot regn och sol under dina vandringar på kyrkogårdar

- Munskydd för att kunna leta dammiga fotografier på vinden

- Krokig rygg efter att ha suttit böjd över gamla dokument i timmar

- Skrivkramp efter att ha gjort anteckningar från kyrkböcker en hel dag

- Kaffeintabletter för att hålla dig vaknen i arkivet från morgon till kväll

- Knäskydd för att kunna stå på knä medan du letar efter forskningsmaterial på den nedersta hyllan

- Tjocka glasögon efter att i alltför många timmar försökt tyda 1600-tals-skrift

- Förtroendeingivande min för att kunna övertala avlägsna släktingar att berätta mörka familjehemligheter

- Kaffemugg med texten ”Gravstenar är spännande”

- Väl fungerande klocka för att vara helt säker på att du har tid att hitta svaret på ännu en fråga innan arkivet stänger

- Väst med ditt släkträd tryckt på ryggen så att andra enkelt kan ta del av det

- Skjorta med stora fickor för att få plats med pennor, anteckningsblock, fotografier mm

- Gårktiga skor för långa skogs promenader när du letar spår efter din gamla släktgård

Källa: Från Nolaskogs hembygds- och släktforskare

KALENDARIUM

Möteslokal: Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba. Buss 715 avgår från Tumba C och stannar utanför lokalen.

Lö 20/3 kl. 13.00 Zoom-möte

Den som vill vara med på det digitala årsmötet har här möjlighet att kontrollera att hans/hennes utrustning fungerar. Vi provar också att knapparna för röstning fungerar.

Lö 27 mars kl. 13.00 Årsmöte

Dagordningen till årsmöte finns som bilaga till detta Anletsblad. Den finns också tillgänglig på vår hemsida.

Övriga årsmöteshandlingar finns tillgängliga på vår hemsida 14 dagar före årsmötet. För närvarande har vi inga medlems-träffar inplanerade. Om/när vi ges möjlighet att hålla ”vanliga” möten kommer dessa att annonseras på vår hemsida.

Vi undersöker möjligheten att ha digitala möten och besked om dessa hittar du fortlöpande på hemsidan.

Tävling våren 2021

Som en ersättning för de uteblivna medlemsträffarna kommer även under våren en tävling till alla som behöver lite tidsfördriv.

De fina vinsterna består även denna gång av ett fint diplom samt presentkort till Rötterbokhandeln (Släktforskarförbundets bokhandel).

Omkring den 20:e i varje månad, februari, mars, april, publiceras 5-10 frågor och forskaruppgifter på vår hemsida www.botvid.org.

Frågorna ska besvaras och svaren skickas till svara@botvid.org senast angivet datum (den sista i respektive månad). För sent inkomna svar räknas inte.

Efter det att alla tre deltävlingarna avslutats utses vinnarna och pristagarnas namn publiceras i Anletsbladet 2021. De rätta svaren kommer att läggas ut på vår hemsida i början av maj.

En bonusvinst dras bland alla inskickade svar med minst 1 rätt. En lott per inskickat svar så om du deltar i alla tre deltävlingar får du tre lotter.

Endast medlemmar i BSF får delta i tävlingen.

Vi i styrelsen hoppas och tror att det här ska bli både roligt och kanske en smula lärorikt.

Carin

Fastan och påsken

På medeltiden, då vi i Sverige var katoliker, föregicks påsken av en sex veckor lång fasta. Det var då förbjudet att äta kött. Under dagarna före fastan festade man desto mer.

Påskveckan: Inleds med Palm-söndagen och är de troende kristnas största helg under året. Fram till 1800-talets mitt kallades veckan "dymmeln" eller "dymmelsveckan", ett ord med betydelsen "stum". Detta betydde att under den katolska tiden fick inte kyrkklockorna ljuda som vanligt. Man lindade in kläpparna på klockorna med tyg eller slog på kyrkklockan med träkäppar. Detta upphörde under reformationen och nu kom veckan att kallas "Stilla veckan" eller "påskveckan".

Efter palmsöndagen kommer "blå måndag" beroende på att kyrkorummet i äldre tider kläddes i blått eller svart. Blåmåndagen var gammalt en arbetsfri dag då man kunde äta upp sig inför den stundande fastan.

Tisdagen brukar kallas fettisdagen och onsdagen ibland för askonsdagen. Mer passande namn är dymmelonsdag.

Därefter kommer skärtorsdagen, som inte har något med skär i betydelsen rosa att göra, utan handlar om skär i betydelsen "ren" och "rena". Det är alltså en reningsdag inför påsken då alla offentliga botgörare renades från sina synder.

Långfredagen var länge en dag för späkelse och stillhet. Ofta åt man salt mat, som salt sill eller salt kabeljo. Den törst som uppstod skulle man inte släcka för man skulle efterlikna den törst som Kristus kände på korset. Långfredagen var länge en dag då man bara fick äta fisk.

På påskafton frossar vi svenskar i att

äta ägg, cirka 6 miljoner ägg stoppar vi i oss under dagen. Vi uppskattas äta 2 000 ton ägg under påskveckan, mer än dubbelt så mycket som under en vanlig vecka.

Påskägg: Gamla tiders höns värpte inte året runt, utan de började värpa under vår- och sommarmånaderna. Man lagrade äggen i jordkällaren och när fastan äntligen tog slut i och med påskdagen blev det ägg i långa banor; gärna nedsköljda med en sup.

I västra Sverige kastar man smällare och har stora påskbål. Ett gammalt sätt att skrämja bort häxor. De gamla häxorna var inte som de små flickorna som idag kommer med sina kvastar och kaffekannor och tigger godis.

En annan tradition var **påskkyssarna**, en "puss i påsk". Nordisk Familjebok från 1889 skriver: "Till påskhälsningarna förr hörde även kyssandet. När tvenne personer möttes på påskdagen, lyckönskade de varandra och kysstes i det att den ene utropade "Krist är uppstånden!" och den andre svarade ""Ja, han är sannerligen uppstånden"."

Påskris: Seden att ta in björkris som slog ut inne i stugvärmen gav hopp om en stundande vår och allmän grönska. Den var mycket vanlig i östra Sverige.

Påskalamm: Våra svenska tackor lammar inte så tidigt på året utan förr blev det lammstek i slutet av augusti. Vi importerar oftast från Nya Zeeland.

Påskharen: En gammal tradition från Tyskland. Det första belägget för påskharen i Sverige är en tidningsnotis från 1901. □

*Text: Monica Andersson
Källa: Svenska traditioner,
Jan Öjvind Swahn*

Att ta sig en rackare

Uttrycket "ta en rackare" för en snaps kommer sig av att då hästslaktaren kom på besök och skulle ha sin slaktarsup serverades denne i ett speciellt spetsglas på ben och fot. Detta glas var enbart till för rackaren som ansågs vara oren och ingen annan drack ur det glaset.

Källa: Wikipedia

Vem är vem?

Denna lite komplicerade familjebeskrivning fanns publicerad i Örn-sköldsviks-Posten den 20 mars 1911: Stackars man, sade läkaren till den ovanligt foglige patienten. Kan ni ge mig någon anledning till er sinnesförvirring?

Jo då, sade patienten. Jag gjorde bekantskap med en änka, och gifte mig med änkan. Så någon tid därefter gifte sig min far med min styvdotter, och därmed blev min hustru svärmamma åt min svärpappa, min styvdotter blev min styvmor och min far blev min svärson. Men så fick min styvmoder, min hustrus dotter, en son; och den pojken var naturligtvis min bror, eftersom han var min pappas son. Men han var också son till min hustrus dotter och alltså hennes dotterson, varvid jag blev morfar till min styvbror. Så fick min hustru en pojke, och den blev min svåger.....

Min sons styvsyster är också hans farmor, ty han är hennes styvsöns barn. Min far är mitt barns svåger, då hans styvsyster är min fars hustru..... Jag är sålunda bror till min egen son och han är min mors svåger, min hustru är farmors mor till sitt eget barn, min son är min fars nevö och jag är farfar till mig själv.

Tack, tack, sade läkaren medlidsamt. Nu förstår jag. □

